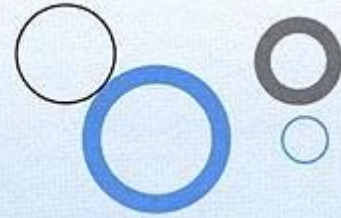

Werkgroep
Ecologisch
Waterbeheer

Jaarstukken 2020

Nieuwsbrief

Locatie ALV:

Dit jaar vanwege corona afgelast en daarom worden de jaarstukken ter informatie nu digitaal doorgestuurd

INHOUD

Van de voorzitter	2
Van de secretaris	3
Jaarstukken 2019	4
Concept verslag ALV 26 september 2019	5
Financieel jaarverslag 2019	7
Resultaat enquête	12
Reden tot vreugde?	23
Themanummers	26

**Werkgroep
Ecologisch
Waterbeheer**

De **NIEUWSBRIEF** is een uitgave van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer. De werkgroep is een vereniging die zich inzet voor een optimale benutting van ecologisch kennis ten behoeve van het waterbeheer in Nederland.

Artikelen, advertenties en mededelingen kunnen aangeleverd worden tot 4 weken vóór een Algemene Ledenvergadering, bij voorkeur via email zonder opmaak. Zie voor redactieadres hieronder.

Voorzitter

Reinder Torenbeek
Torenbeek consultant
reinder@torenbeek.net

Secretaris

Christa Groshart
Ministerie I&W Den Haag
Voor WEW-zaken: secretaris@wew.nu

Bestuurslid

Martin Droog
Dactylis
Padualaan 8
3584CH Utrecht
m.droog@dactylis.nl

Bestuurslid

Ralf Verdonschot
Alterra, Wageningen UR
Postbus 47
6700 AA Wageningen
Ralf.verdonschot@wur.nl

Penningmeester

Ronald Bijkerk
Bureau Waardenburg Vestiging Noord
Postbus 111, 9750 AC Haren
r.bijkerk@buwa.nl

Beheer website

Roelf Pot
roelfpot@wxs.nl

Bestuurslid

Harry Boonstra
Wetterskip Fryslân
Fryslanplein 3
8914 BZ Leeuwarden
HBoonstra1@wetterskipfryslan.nl

Redactie Nieuwsbrief

-vacant-

Artikelen uit dit blad mogen worden overgenomen onder volledige bronvermelding.

Stilte voor de storm

Het is stil rond de WEW. Verdacht stil, zult u denken. We hebben als bestuur vorig jaar een enquête onder de leden van de WEW rondgestuurd over het voortbestaan van onze vereniging. En nu?

We hebben achter de schermen als bestuur natuurlijk niet stil gezeten. We hebben de respons van de enquête geanalyseerd. U kunt het resultaat lezen in deze Nieuwsbrief. En we hebben een conclusie getrokken: er zijn veel leden die weinig op hebben met de WEW en niet treurig zijn als de vereniging wordt opgeheven. Maar er zijn ook leden die de WEW wél belangrijk vinden, dóór willen en nieuwe ideeën hebben. Wij vinden die laatste reacties belangrijk: er is kennelijk toch een behoefte aan een platform waar kritisch en vrij over het ecologisch waterbeheer gediscussieerd kan worden en, zo nodig, actie uitgevoerd kan worden. We wilden daarom begin dit jaar een bijeenkomst organiseren om daar verder met jullie als leden over te praten. Maar ja, er kwam wat tussen...

We gaan die bijeenkomst nu op 15 april 2021 organiseren. Hopelijk kunnen we dan fysiek bij elkaar komen. Want dat is voor een discussie over het voortbestaan van onze vereniging wel noodzakelijk. De ALV wordt die dag gecombineerd met een excursie naar het Binnenveld bij Wageningen. Ook daarover leest u meer in deze Nieuwsbrief. Noteer de datum vast in uw agenda.

Ik hoop van harte dat er dan veel leden komen, maar – nog belangrijker – dat er leden komen die goede ideeën hebben en – het allerbelangrijkst – zich ook actief willen inzetten om deze ideeën te realiseren.

Ja, het is stil rond de WEW. Maar ik verwacht dat het stilte voor de storm is. En laat die storm straks maar losbranden!

Reinder Torenbeek

Aanleg van een natuurvriendelijke oever bij Pekland in de Rotte (ZH). Foto Christa Groshart

In april 2019 is er een dag georganiseerd over het verwerken en gebruiken van monitoringsgegevens. Deze gegevens kunnen gebruikt worden voor het stellen diagnose van het watersysteem indien de indicerende waarden bekend zijn. Dit was een geslaagde dag met ca. 50 deelnemers. Inmiddels is er een community of practice aan de slag om hier verder invulling aan te geven.

In augustus is de ALV gehouden met een excursie in de Biesbosch met een bedroevend lage opkomst. Dit leidde tot een bestuursdiscussie over het voortbestaan van de WEW welke in 2020 heeft het geleid tot het uitzetten van een enquête.

Vanwege corona is aanvankelijk de ALV uitgesteld en daarna is besloten dat we dit jaar de jaarstukken digitaal aan de leden versturen en de ALV te verplaatsen naar 2021 en dan tevens met de leden in gesprek te gaan hoe we verder gaan.

Ook zijn we aan de slag geweest met het organiseren van een update van het themanummer macrofaunaliteratuur en is er onderzocht of er belangstelling is voor het instellen van een WEW prijs voor promotie-onderzoeken. Er zijn positieve reacties teruggekomen. Binnenkort gaan we aan de slag met de verdere uitwerking daarvan.

De WEW heeft op dit moment 502 leden.

Christa Groshart

Crezeepolder (ZH), ruimte voor de rivier project, foto Christa Groshart

JAARSTUKKEN 2019

1. Notulen vorige ALV 26 september 2019 (zie pagina 4)
2. Financiën
 - a. Financieel jaarverslag 2019 (zie pagina 7)
 - b. Begroting 2020 en 2021 (zie pagina 10)
 - c. Voorstel is om de contributie voor 2020 en 2021 op nul euro vast te stellen.
3. Samenstelling bestuur:
 - a. Aftreden bestuursleden: Ralf Verdonschot, Martin Droog, Harry Boonstra.
Voorstel is, met hun instemming, om hun aftreden en eventuele herverkiezing door te schuiven naar 2021
 - b. Kascontrolecommissie: Zal gevraagd worden nog een jaar aan te blijven.
4. Activiteiten van de WEW
 - a. Besloten is dat er in 2020 vanwege corona geen bijeenkomsten georganiseerd worden.

Deze stukken zullen besproken worden op de ALV in 2021.

Fuut in Schipbeek (OV), foto Christa Groshart

CONCEPT VERSLAG ALV 26 SEPTEMBER 2019

Plaats

Biesboschcentrum Dordrecht

Aanwezige leden

Reinder Torenbeek, Herman van Dam, Maria van Herk, Ernst de Bokx, Ronald Bijkerk (notulen)

Afwezig met kennisgeving

Roelf Pot, Rob Suijkerbuijk, Martin Droog, Roel Knoben, Guido Waajen, Christa Groshart, Han Kessels, Jordie Netten, Nikki Dijkstra, Lowie van Liere, G J van Dijk, Dwight de Vries, Johan van Tent, Mandy Velthuis, Herman Offereins, Petra Schep, Theo Claassen, Erik ten Winkel, Martin de Haan, Bart Achterkamp, Milan Heeskens, Emile Nat, Hindrik Jan Bijma, Harry Boonstra, Peter Heuts, Angelique van Vugt, Marion Pach

Agenda

- 1 Opening
- 2 Notulen vorige ALV 20 juni 2018
- 3 Financiën
 - a) Financieel jaarverslag 2018
 - b) Verslag Kascontrolecommissie
 - c) Begroting 2019
 - d) Vaststellen contributie
 - e) Samenstelling Kascontrolecommissie 2019
- 4 Samenstelling bestuur
 - a) Aftreden bestuursleden: Christa Groshart. Zij is herkiesbaar
- 5 Activiteiten van de WEW
- 6 Rondvraag
- 7 Sluiting

1 Opening

Reinder opent de vergadering. In verband met de lage opkomst is het programma gewijzigd. De inleiders zijn onder dankzegging afgebeeld en de voor de WEW georganiseerde vaarexcursie is afgezegd; in plaats daarvan gaan de aanwezigen mee met de reguliere vaarexcursie.

Aan de agenda wordt het punt e) Samenstelling Kascontrolecommissie 2019 toegevoegd.

2 Notulen vorige ALV 20 juni 2018

De notulen worden vastgesteld zonder wijzigingen.

3 Financiën

- a) Financieel jaarverslag 2018

Het financieel verslag over het boekjaar 2018 is gepubliceerd in de WEW Nieuwsbrief 53, die op 4 september 2019 naar de leden is verstuurd.

- b) Verslag Kascontrolecommissie

Op verzoek van de ALV leest Ronald de verklaring van de Kascontrolecommissie (KC) voor. De KC, bestaande uit Boudewijn Beltman en Erik ten Winkel, heeft het bericht van de penningmeester van het boekjaar 2018 met specificaties, onderliggende stukken en

toelichting bestudeerd. In zijn verklaring adviseert de commissie de ALV om de jaarrekening over 2018 goed te keuren en de penningmeester en de overige leden van het bestuur décharge te verlenen over het gevoerde beleid in het jaar 2018. De aanwezige leden van de WEW stemmen hiermee in. De KC wordt bedankt voor hun inspanningen.

c) Begroting 2019

Naar aanleiding van de begroting voor 2019 en gezien het ruime eigen vermogen van de WEW, roept Herman het bestuur op om meer te organiseren, publicaties uit te brengen en dergelijke. Ronald suggereert de instelling van een jaarlijkse WEW-prijs voor de beste scriptie op het gebied van aquatische ecologie. De geannoteerde literatuurlijst voor de determinatie van macrofauna (WEW Themanummer 21) moet nu eindelijk eens afgemaakt worden, zonodig tegen een financiële vergoeding vanuit het budget van de WEW. Herman stelt voor om de leden te vragen om voorstellen voor projecten/onderzoek/activiteiten die niet uit reguliere geldbronnen bekostigd kunnen worden. Daartoe wordt besloten om het bedrag voor vergoedingen in de begroting voor 2020 te verhogen tot 5000,- Euro.

d) Vaststellen contributie

Er volgt een korte discussie over de vraag in hoeverre het innen van contributie bij de leden hun betrokkenheid bij de WEW zou kunnen vergroten. Een verband tussen contributie en betrokkenheid wordt niet breed herkend. Het voorstel om de contributie te handhaven op nul Euro wordt aangenomen.

e) Samenstelling Kascontrolecommissie 2019

Boudewijn Beltman heeft twee opeenvolgende jaren deel uitgemaakt van de KC, Erik ten Winkel één jaar. Maria van Herk is bereid om Erik bij te staan in de KC voor 2019. Derhalve bestaat de KC voor 2019 uit de leden Erik ten Winkel en Maria van Herk.

4 Samenstelling bestuur

Christa is aftredend maar herkiesbaar en wordt met algemene stemmen herkozen.

5 Activiteiten van de WEW

a) In vervolg op de WEW-activiteit rond de droogteproblematiek is er een subgroep Droogte/Klimaat gevormd die 28 november 2019 bij elkaar komt om vast te stellen hoe we verder gaan hiermee. De subgroep bestaat uit Reinder Torenbeek, Bert Hidding, Rick Wortelboer, Sebastiaan Schep, Ralf Verdonschot, Remco van Ek en Ronald Bijkerk.

Er worden twee onderwerpen voor een themadag genoemd:

b) Stikstofproblematiek (met mogelijke presentaties over stikstof en macrofyten door Jan Roelofs en Gerben van Geest).

c) Klimaatverandering.

6 Rondvraag

Ronald vraagt hoe we deze lage opkomst gaan communiceren naar de leden? Gesuggereerd wordt om naar de achtergrond te vragen, als onderdeel van een poll voor WEW-activiteiten.

7 Sluiting

Reinder sluit de ALV om 12:00.

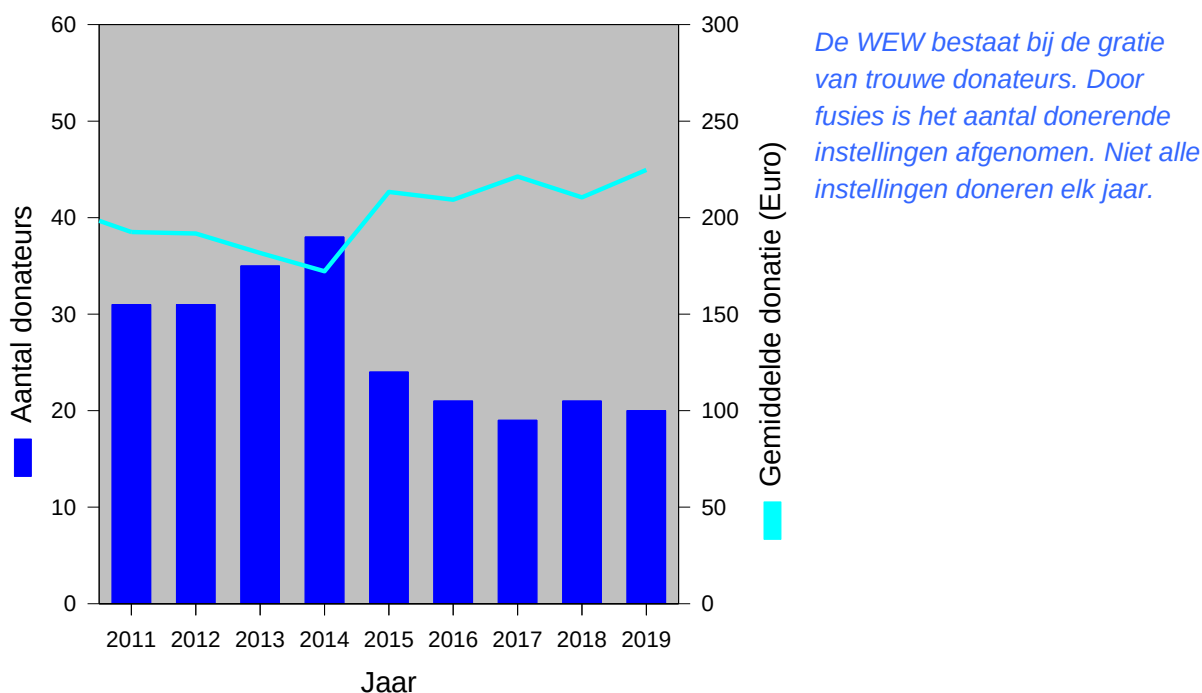

In dit financiële verslag over het boekjaar 2019 zijn alle baten en lasten opgenomen die betrekking hebben op dit boekjaar, ongeacht de datum van betaling of ontvangst.

Baten

De baten van de WEW komen voor het overgrote deel voort uit donaties. Kleine overige inkomsten (minder dan vijf procent) halen we uit rente en, incidenteel, uit entreegelden van niet-leden en de verkoop van themanummers. Belangrijk voor de WEW zijn de facilitaire ondersteuning door de STOWA en de ruime financiële bijdrage van Rijkswaterstaat.

Het bedrag aan donaties in het boekjaar 2019 bedraagt 4.495,- Euro en is bijeengebracht door 20 donateurs. Het gedoneerde bedrag is vijf procent hoger dan begroot. Het aantal donateurs is sinds 2016 stabiel en bestaat uit een vaste kern en een groep die het ene jaar wel en het andere jaar niet doneert.

Lasten

De lasten over het boekjaar 2019 zijn 35 procent lager dan begroot. We hebben iets minder geld uitgegeven aan Bijeenkomsten/Excursies, maar vooral minder aan Vergoedingen om deze te organiseren. In de posten Bijeenkomsten/Excursies en Attenties zitten de kosten voor de themadag "Van ruwe gegevens naar bruikbare en interpreteerbare informatie - data-analyse en ecologie" op 15 april 2019 en de ALV met aansluitende excursie in de Biesbosch op 26 september 2019. De post Bestuursvergaderingen omvat de kosten voor zaalhuur voor bestuursvergaderingen.

Resultaat

Het boekjaar is afgesloten met een batig saldo van 1242,- Euro.

Balans

Het eigen vermogen van de WEW is in 2019 toegenomen met 1.242,- Euro, tot een bedrag van 34.090,- per 31 december 2019. Hiervan staat 20.052,- op een ASN spaarrekening.

Donateurs

Er zijn in 2019 géén nieuwe donateurs toegetreden. In de afgelopen vier jaar heeft de WEW van 35 verschillende instellingen een donatie mogen ontvangen. Hiervan hebben negen instellingen in de periode 2016-2019 jaarlijks een bedrag aan onze vereniging geschonken. Naast donateurs die de WEW met een financiële bijdrage steunen, wordt de WEW ook geholpen door donateurs “in natura”, zoals onze vrijwilligers en de STOWA die de kosten op zich neemt van zaalhuur voor bestuursvergaderingen. Op de WEW-site is een overzicht te zien van donateurs in de periode 2016-2019.

Begroting

Dit verslag geeft de begroting voor 2020 en daarnaast die voor 2021. In verband met Het Virus hebben we besloten om in 2020 geen ALV en themabijeenkomsten te organiseren en daarom ook geen verzoek om donaties uit te doen gaan. Wel hebben we voor 2020 een bedrag uitgetrokken om de opmaak van website en Wiki-Handboek te verfrissen en verfraaien. De post Donaties omvat uitgaven voor initiatieven die het ecologisch waterbeheer ten goede komen en uitgaven in verband met de WEW-prijs voor jonge professionals in het ecologisch waterbeheer.

Omdat de eerstvolgende ALV pas gepland staat voor april 2021, leek het ons gepast om de begroting voor 2021 hier toe te voegen. Het financieel verslag over het boekjaar 2020 en het oordeel van de kascommissie zullen we kort voor deze ALV rondsturen.

Voorstel

Het voorstel aan de ALV is:

- om de begroting voor 2021 vast te stellen;
- om de contributie voor leden voor 2020 en 2021 vast te stellen op nul euro.

Groningen, 22 oktober 2020

Ronald Bijkerk

Resultatenrekening 2019

	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Baten		
Donaties	4300	4495
Rente	37	5
Overige	0	0
Totaal baten	4337	4500
Lasten		
Kamer van Koophandel	0	0
Bijeenkomsten/excursies	2400	1761
Bestuursvergaderingen	0	145
Vergoedingen	1200	0
Reiskosten	40	0
Attenties	40	66
Themanummers	0	0
Donatie Lauterbornia	1000	1000
Porto- en kantoorartikelen	0	0
Website	170	163
Bankkosten	130	123
Overige kosten	0	0
Totaal lasten	4980	3258
Resultaat	-643	1242

Balans per 1 januari 2019

Activa		Passiva	
Betaalrekening	9021	Eigen vermogen	32848
Spaarrekening	20048		
Voorraad themanummers	0		
Nog te ontvangen	3810	Nog te betalen	30
Totaal	32879	Totaal	32879

Toelichting

Nog te ontvangen: In 2019 ontvangen donaties voor het boekjaar 2018
Nog te betalen: Te verwachten rekening bankkosten 4e kwartaal 2018

Balans per 31 december 2019

Activa		Passiva	
Betaalrekening	14048	Eigen vermogen	34090
Spaarrekening	20053		
Voorraad themanummers	0		
Nog te ontvangen	0	Nog te betalen	11
Totaal	34101	Totaal	34101

Toelichting

Nog te ontvangen: In 2020 ontvangen donaties voor het boekjaar 2018

Nog te betalen: Te verwachten rekening bankkosten 4e kwartaal 2019

Begroting boekjaar 2020 en 2021

	Begroting 2021	Begroting 2020	Werkelijk 2019	Begroting 2019
Baten				
Donaties	4500	0	4495	4300
Rente	5	5	5	37
Overige	0	0	0	0
Totaal baten	4505	5	4500	4337
Lasten				
Kamer van Koophandel	0	0	0	0
Bijeenkomsten/excursies	2000	0	1761	2400
Bestuursvergaderingen	0	200	145	0
Vergoedingen	1000	1000	0	1200
Reiskosten	0	0	0	40
Attenties	80	0	66	40
Themanummers	0	0	0	0
Donaties	2000	1000	1000	1000
Porto- en kantoorartikelen	0	0	0	0
Website	920	2420	163	170
Bankkosten	130	130	123	130
Overige kosten	0	0	0	0
Totaal lasten	6130	4750	3258	4980
Resultaat	-1625	-4745	1242	-643

Toelichting

Vergoedingen omvat financiële tegemoetkoming voor de organisatie van WEW uitingen

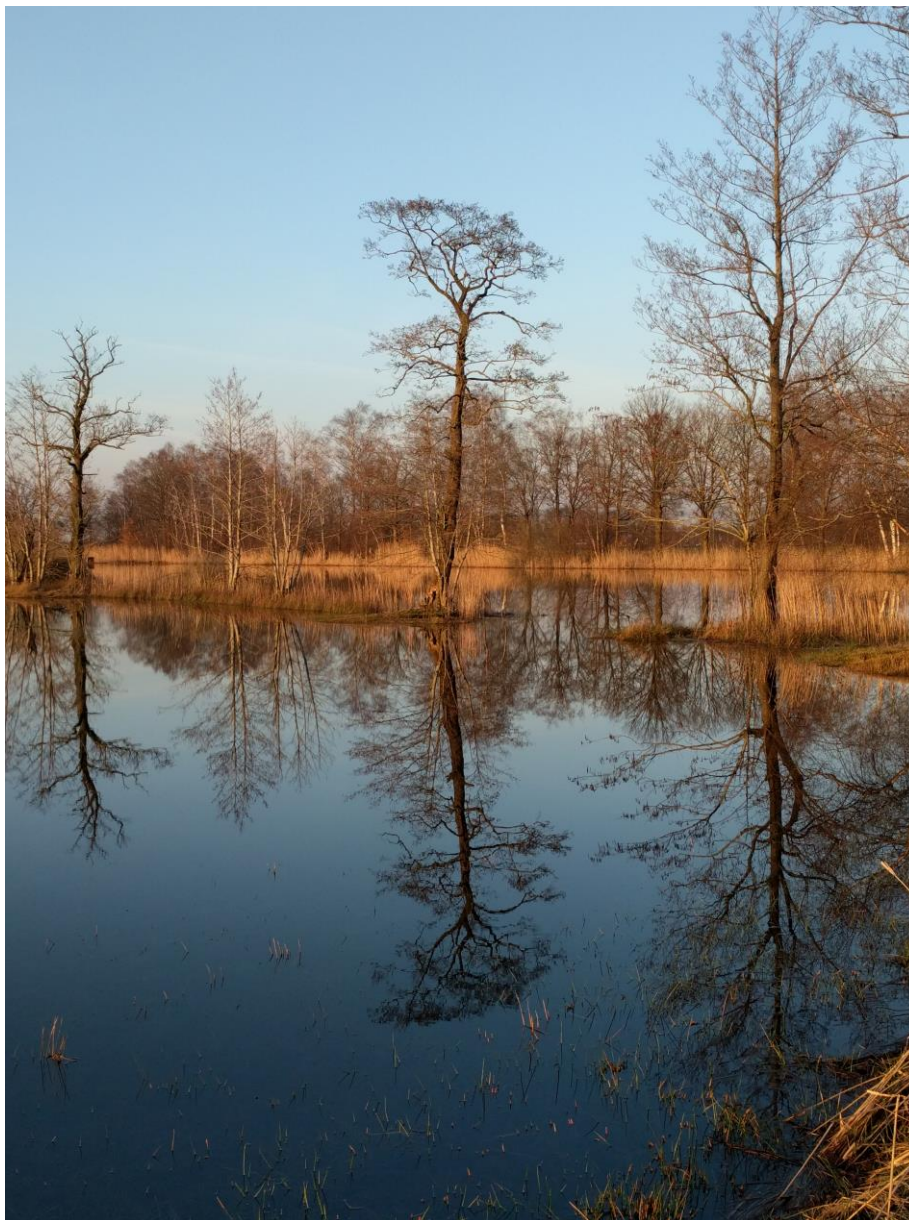
Website 2020 en 2021 omvat kosten voor hosting, onderhoud website en restyling WB4.0 (2020)

Donaties omvat ondersteunende giften en uitgaven in het kader van de WEW-prijs

Onze donateurs in 2019

Aqualysis	RWS
Aquon	STOWA *
ATKB	Torenbeek Consultant
Brachion-Idee	Waterschap Brabantse Delta
H. van Dam	Waterschap Drents Overijsselse Delta
HH Rijnland	Waterschap Hollandse Delta
HH Schieland en de Krimpenerwaard	Waterschap Hunze en Aa's
HH Stichtse Rijnlanden	Waterschap Limburg
Hr AJ Wagenvoort	Waterschap Rivierenland
KWR Water B.V.	Waterschap Vallei en Veluwe
Roelf Pot *	Wetterskip Fryslân

* Donatie in natura

Waterberging langs de Zeggenweg in Rijssen (OV), foto Christa Groshart

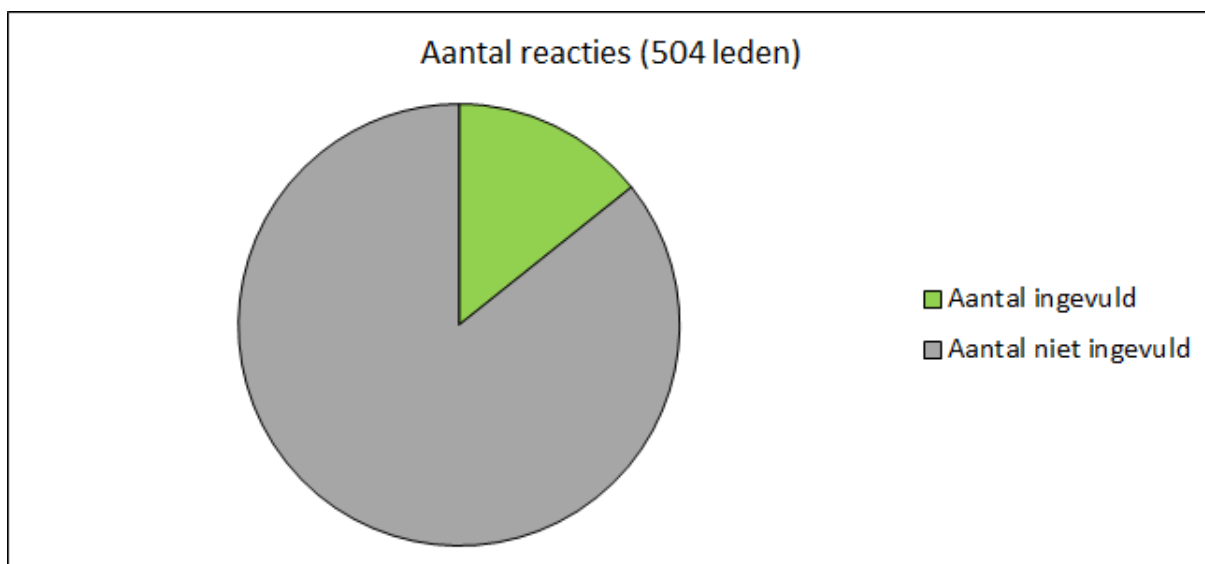

RESULTAAT ENQUÊTE

In juli 2020 heeft het bestuur een enquête onder de leden van de WEW gehouden. Hieronder het resultaat.

Aantal reacties

De WEW heeft op dit moment (1 juli 2020) 504 leden. Daarvan hebben 72 leden (bijna 15%) de enquête ingevuld. Ruim 85% heeft dus niet gereageerd. Er is 20 keer gevraagd de reacties anoniem te houden. In onderstaand resultaat zijn alle reacties geanonimiseerd.

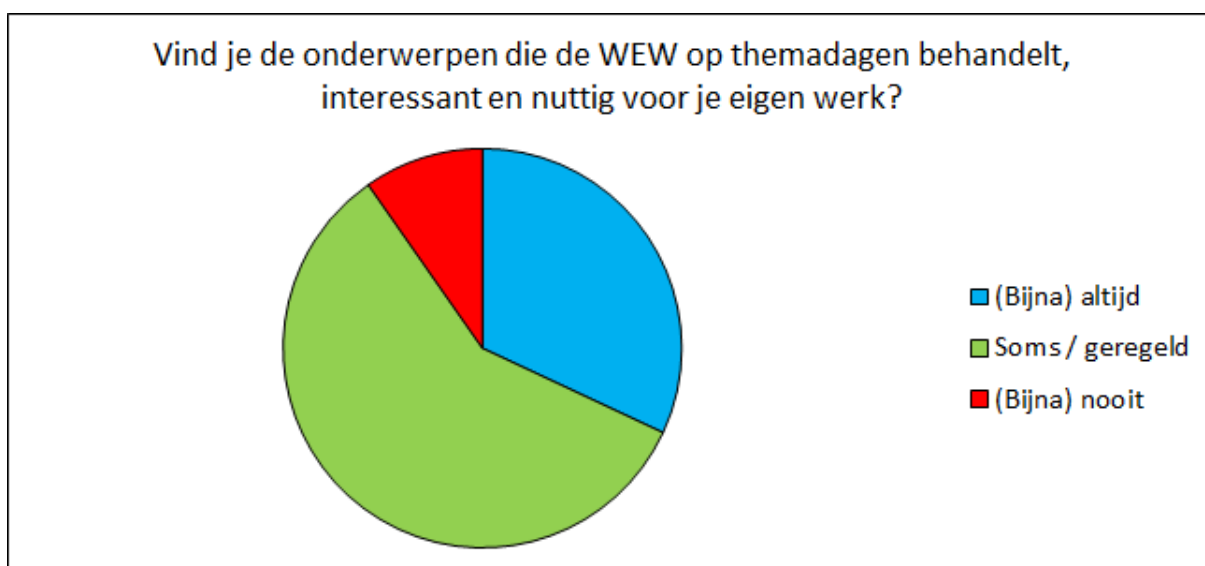
Vraag 1. Hoe vaak kom je naar bijeenkomsten van de WEW?

Bijna de helft van leden die gereageerd hebben komt ten minste regelmatig naar een bijeenkomst. Dit betekent dan ruim de helft (bijna) nooit op een bijeenkomst komt.

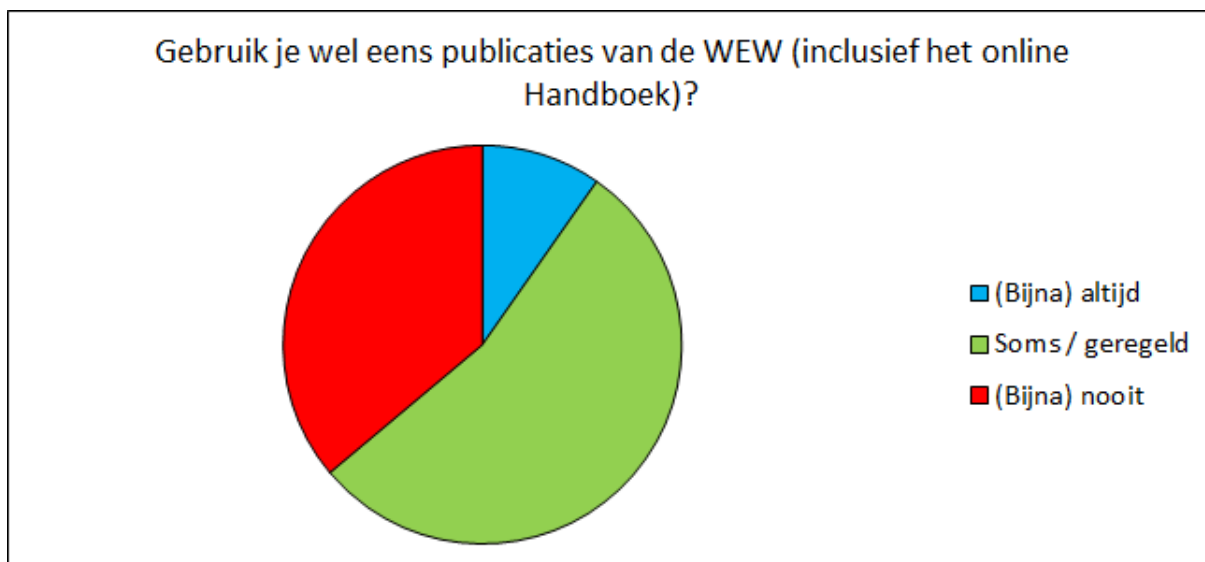
Vraag 2. Vind je de onderwerpen die de WEW op themadagen behandelt, interessant en nuttig voor je eigen werk?

Het merendeel (90%) van de leden die gereageerd hebben vindt de onderwerpen ten minste regelmatig interessant. Ongeveer een derde (32%) vindt de onderwerpen (bijna) altijd interessant.

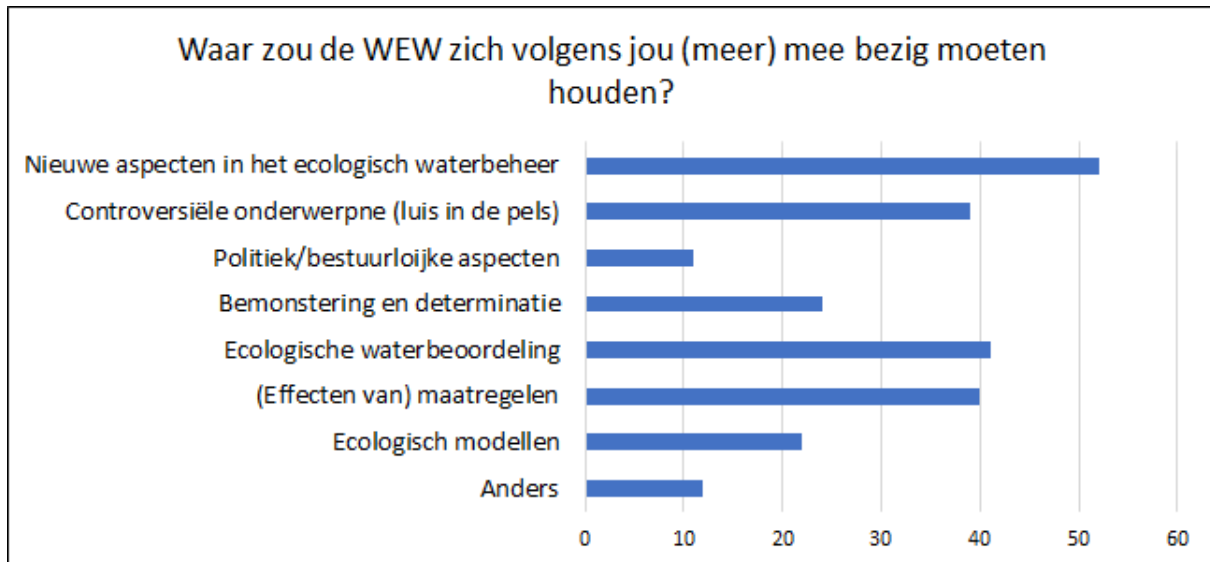
Vraag 3. Gebruik je wel eens publicaties van de WEW (inclusief het online Handboek)?

Ongeveer tweederde van de leden die gereageerd hebben gebruikt tenminste soms publicaties van de WEW. Ongeveer een derde (36%) gebruikt deze (bijna) nooit.

Vraag 4. Waar zou de Wew zich volgens jou (meer) mee bezig moeten houden?

Op deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk. Vaak zijn onderwerpen aangevinkt die de WEW in het verleden vaak heeft behandeld (nieuwe aspecten, controversiële onderwerpen, ecologische waterbeoordeling en effecten van maatregelen). Bemonstering en determinatie is een onderwerp dat de WEW niet vaak heeft behandeld, maar 10% van de aangevinkte onderwerpen uitmaakt. Politieke/bestuurlijke aspecten is ook een onderwerp dat de WEW niet vaak heeft behandeld. Dit onderwerp is 5% van alle aangevinkte onderwerpen genoemd.

Er is twaalf maal aangegeven dat er nog andere onderwerpen zijn. Sommige mensen hebben meer onderwerpen aangedragen. De totale lijst is:

- Het onder de aandacht blijven brengen van de waarde van ecologisch waterbeheer.
- Centrale ingang voor andere initiatieven,
- Uitwisseling van kennis tussen partijen en bevordering samenwerking,
- Bredere informatievoorziening naar andere groepen: natuurorganisaties maar ook burgers.
- Een brug tussen 'biologen, ecologen' en 'de praktijk'.
- Klimaatverandering en effecten daarvan op het watersysteem.
- Ik zie eigenlijk weinig onderwerpen waar andere platforms ed. niet mee bezig zijn / niet zouden kunnen opvangen.
- informatie platform, bv delen van vacatures ed.
- Invasieve exoten.
- Toepassing van reeds bestaande kennis promoten, opnieuw en beter implementeren van de adviezen en kennis.
- Klimaat zou een heel interessant en breed thema zijn. Zeker qua controversiële onderwerpen. Effecten zijn niet vrijblijvend. Zijn KRW en N2000 doelen wel haalbaar bv?
- WEW zit té veel op de wetenschappelijke stoel. Meer aandacht voor "hoe krijg ik mijn eigen waterbeheerafdeling ecologischer. Weinig aandacht voor de ecologische maaiboot (b.v. De Knarr).
- Gezamenlijk in een terrein/water een onderzoek doen en dit bespreken met diverse (verschillende disciplines)
- Voor mij is jullie toegevoegde waarde in ieder geval de informatie over vacatures bij waterschappen, nieuwe boeken, symposia. Jullie kunnen de rol spelen van Vereniging van ecologen/ecologie in het waterbeheer, een ontmoetingsplaats. Lastig

- Dingen die gemakkelijk blijven liggen of over het hoofd worden gezien in de huidige tijdgeest. Voorbeeld: Lange meetreeksen zijn van belang. Maar nut moet worden aangetoond.
- Informele ontmoetingen met vakgenoten (dit is wat mij betreft de belangrijkste functie van de WEW).

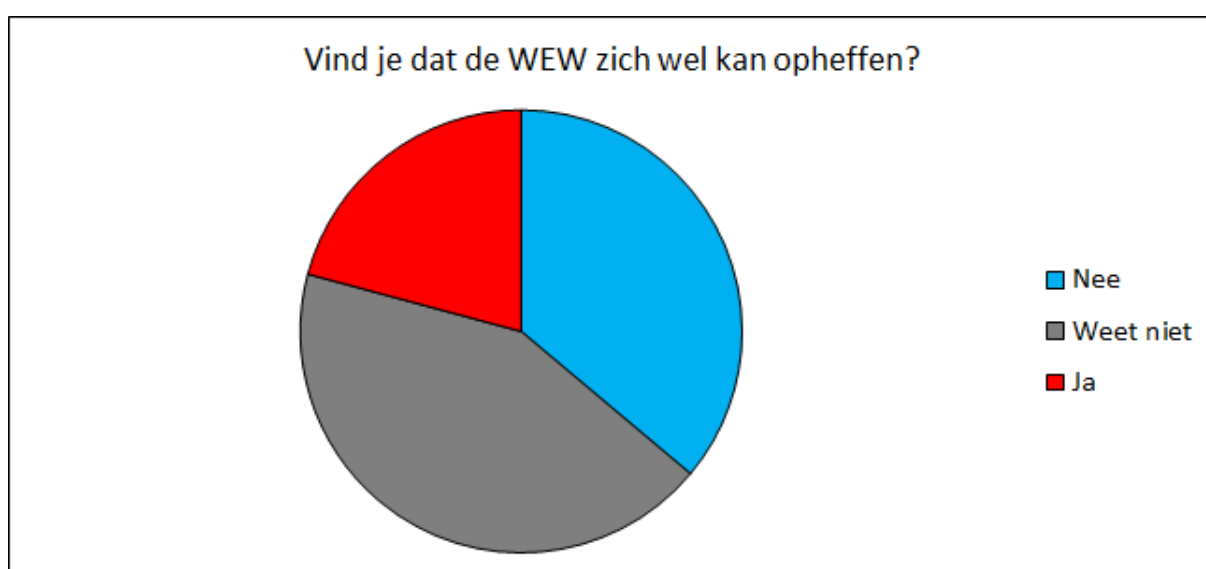
Vraag 5. Zou je zelf (meer) tijd aan de WEW willen besteden?

Op deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk. Eén op de vijf van de leden die gereageerd hebben willen vaker een actieve rol spelen. Ongeveer de helft wil vaker een passieve rol (bijwonen bijeenkomsten) spelen. Ongeveer een derde wil niet meer tijd (dan nu) aan de WEW besteden.

Vraag 6. Vindt je dat de WEW zich wel kan opheffen?

Opvallend is dat 43% van de leden die gereageerd hebben geen antwoord op deze vraag weet. Ruim een derde (36%) is tegen opheffen; bijna een kwart (23%) is vóór opheffen.

Algemene reacties

Aan het eind van de enquête is de mogelijkheid gegeven een algemene reactie te geven. Tweederde (32 van de 48) leden die de enquête hebben ingevuld, hebben hiervan gebruik gemaakt. Hieronder staan deze reacties:

1. Misschien is een informelere organisatie wel mogelijk. Een wisselende trekker-voor-één-maand of zo en die een nieuwe trekker zoekt voor de volgende maand. Of kwartaal. En informatie-uitwisseling per email en de website.
2. Ik onderschrijf de analyse, maar twijfel of ik de conclusie onderschrijf dat opheffen logisch is. Is het niet zo dat werkgroepen/platforms in bredere zin kampen met teruglopende aanwezigheid bij bijeenkomsten?
3. Voorstel: met een beperkt aantal mensen eens nadenken over een nieuwe vorm van de WEW met vooral jonge mensen met energie en veel onberekenbare ideeën!
4. Ik ben zelf schuldig aan het beeld van de huidige positie van de WEW, maar zou het desondanks jammer vinden als opheffing een feit wordt. Temeer daar maatschappelijk economie en ecologie meer in evenwicht een plek en rol moeten krijgen.
5. Dat wil ik zeker, maar na nog niet een fractie van mijn verhaal was het veld vol... Hoe doen we dat? Miltje? Hoor het graag waarheen die moet.
6. Vanuit opleidingen ecologie en waterbeheer (docenten en studenten (!)) is er een behoefte aan zo een platform.
7. De WEW is een belangrijk platform voor aquatisch ecologisch 'specialisten'. Het doel is nog niet bereikt, want nog steeds voldoen lang niet alle wateren aan de ecologische doelstellingen en nog steeds worden ecologen niet serieus genoeg genomen. En er zijn allerlei interessante ontwikkelingen op analysegebied.
8. Ik heb wel altijd met plezier deelgenomen aan de bijeenkomsten. De laatste jaren kwam het agenda technisch vaak slecht uit.
9. Ik ben, tijdens en direct na mijn studie, een tijd actief geweest in het ecologisch waterbeheer. Met mijn huidige werk zijn de relaties met EW beperkt. Op deze manier blijf ik op de hoogte van relevante ontwikkelingen en hoop in de nabije toekomst weer aan de gang te kunnen met deze 'hobby'. Vanuit mijn perspectief zou ik de WEW vooral inzetten voor het stimuleren van ecologisch waterbeheer door opstellen van (kleine) publicaties waarbij leden van de werkgroep met elkaar samenwerken. Bijeenkomsten hebben minder mijn interesse, mede door de, voor mij, aanzienlijke reisafstanden. Ik hoop dat de werkgroep zich niet opheft, maar heb er begrip voor als ze dit wel doen.
10. Of de WEW moet worden opgeheven moeten de jongere leden maar bepalen. Ik zou het toch wel jammer vinden als een op dit gebied onafhankelijk platform zou verdwijnen. Ik heb bij de WEW veel geleerd en heb er veel nuttige contacten opgedaan.
11. Het klopt dat er inmiddels zoveel platforms zijn, die vergelijkbare functie hebben als de WEW dat het vanuit dat oogpunt niet nodig is als club te blijven bestaan. Ik denk dat er wel moet worden nagedacht over hoe de 'erfenis' van de WEW goed te borgen, bijv. bij de STOWA of de platforms PEHM en beek- en rivierherstel. Neemt niet weg dat ik jullie inzet om leuke bijeenkomsten te verzinnen en te organiseren erg waardeer en zie dat er over de jaren belangrijk werk is gedaan.
12. Door verandering van baan heb ik nauwelijks nog met ecologische waterkwaliteit te maken. Mijn betrokkenheid bij de WEW is daarmee op de achtergrond geraakt.
13. Opheffen is wel een drastisch besluit, maar er zijn inderdaad tegenwoordig veel platforms en netwerken. Eens goed nadenken in welke vorm verder of zelfs stoppen, is wellicht ook wel logisch nu. Ik vind het wel pijnlijk, na zoveel jaar.
14. Omdat ik van werkveld veranderd ben, heb ik zelf niet heel veel meer aan het werk van de WEW noch de behoefte hierin actief te zijn. Wat mij betreft kan het opgeheven worden, maar dat is dan puur vanuit mijn eigen behoefte.
15. Het werk van de WEW (de publicaties bijvoorbeeld) is erg nuttig en zinvol. De bijeenkomst waar ik ben geweest was ook erg interessant. Vanwege tijdgebrek ontbreekt het mij aan actieve deelname. Ik kan me voorstellen dat de WEW opgeheven wordt omdat de rol van de discussies ook in andere groepen is vertegenwoordigd.

16. Een voorbeeld, ik (van oorsprong chemisch technoloog) ben al jaren met het verschijnsel Waterharmonica bezig, vanaf het begin samen met de ecooloog Theo Claassen. Het is mij hierbij duidelijk geworden dat ecologen en technologen veel te weinig van elkaar weten, en veel te weinig samen werken. Mooie taak van WEW!
17. Ik werk tegenwoordig vooral in het veld van de mariene/estuariene systemen. WEW richt zich daar relatief weinig op.
18. Ik ben pas recent bij de WEW aangesloten, maar ik denk dat de WEW nog steeds een verbindende functie vormt tussen Rijkswaterstaat, waterschappen, ingenieurbureaus en kennisinstituten (zowel praktisch als beleid) die je niet snel elders tegenkomt. Zeer nuttig om informatie met elkaar te delen. Daarnaast vind ik het vacature overzicht erg handig. Ik wil in de toekomst vaker bij de bijeenkomsten aanhaken en hier ook een grotere rol in spelen. Zelf zie ik een goede toekomst in de nieuwe discipline groep rond "nieuwe technieken voor ecologische data analyse" die we nu proberen op te zetten (maar door Corona minder goed uit de verf komt).
19. Een laagdrempelige groep die plaats geeft voor nieuwe ontwikkelingen lijkt mij een prima aanvulling naast de meer op 'reguliere' onderwerpen toegesneden andere bestaande groepen. Dat kan betekenen dat er vooral digitaal wordt gecommuniceerd, en dat er het ene jaar weinig/geen, het andere jaar meer georganiseerd wordt. Een aanvullende (digitale) rol ligt denk ik ook in het beheren en redigeren van het online wiki Handboek Ecologische Waterbeoordeling
20. Als gepensioneerde en zeer actief bij Grootouders voor het Klimaat ontbreekt me de tijd om actief deel te nemen aan de WEW. De laatste bijeenkomsten heb ik niet bijgewoond omdat ze op een plaats werden georganiseerd die met openbaar vervoer alleen met zeer veel tijd te bereiken waren. De beslissing over opheffen, ik heb 'ik weet niet' ingevuld. Ik vind dat die beslissing door de actieve leden moet worden genomen.
21. Wellicht in de naamgeving contact laten zien met klimaat en biodiversiteit. ik werk zelf bij een waterschap, maar zie geen ander gremium dan WEW waarin wetenschap, beheer en advies elkaar ontmoeten.
22. In de bloeitijd van m.n. de subgroep exoten heb ik veel aan de werkgroep gehad, maar verder overlappen mijn werkveld en dat van de WEW elkaar maar voor een heel klein stukje. Mijn mening in deze is dus nauwelijks van belang.
23. Het is veel makkelijker om iets op te heffen dan (opnieuw) op te richten. Samen staan aquatisch ecologen sterker dan alleen (vox unus, vox nullus). Nu kunnen leden makkelijk ruggenspraak voeren met elkaar om onderwerpen bij hun bestuur op tafel te krijgen. Er zijn genoeg actuele thema's waar de WEW een mooie rol in kan spelen om kennis en inzichten aan tafel te brengen (steeds ernstigere droogte problematiek, de opwarming, verdergaande eutrofiëring en nivellering van de leefomgeving).
24. Een vereniging opheffen omdat deze overbodig is geworden is geweldig; je doel; waartoe je bestaat is volbracht. Een vereniging opheffen vanwege gebrek aan animo is pure armoede. Het probleem wordt niet opgelost en de doelen waartoe je bestaat worden niet behaald. Is dit het geval; vind dan jezelf opnieuw uit. Bij 5 nee ingevuld. Op dit moment spendeer ik niet meer tijd aan de WEW omdat ik prioriteit geef aan andere zaken. Wanneer er meer zaken gaan spelen die mijn interesse wekken dan zal het vanzelf meer worden.
25. Ik heb de argumenten van het bestuur voor het opheffen van de vereniging gelezen en ik ben het ermee eens. Het heeft geen zin om de vereniging op de huidige manier door te laten gaan. Toch zijn de activiteiten van de WEW wel zinvol. Het is misschien goed om te onderzoeken of de WEW in een ander orgaan kan worden ondergebracht, want ecologisch waterbeheer is nog steeds een relevant onderwerp.
26. Ik snap de discussie over opheffing. Persoonlijk vind ik de WEW vooral prettig als (inactieve) gebruiker om op de hoogte te blijven van bepaalde zaken. Dit zou echter ook op een andere wijze kunnen.
27. Het is volgens mij wel belangrijk dat ecologen en hydrobiologen een plek hebben om over zaken aangaande het vakgebied te discussiëren. Er zijn wel werkgroepen, maar die zijn meer thema gericht. De WEW zie ik meer als overkoepelend. Wat ik ook wel mis

zijn oproepen vanuit de WEW om mee te werken aan publicaties. Dat de geannoteerde macrofauna-determinatielijst concept blijft is jammer, maar ik denk dat er zeker een behoefte is om hiermee door te gaan en wil hierbij ook wel helpen. Dit geldt ook voor een update van de lijsten van ecologische preferenties of de zeldzaamheidslijst van de macrofauna. Ergens moet dit opgepakt worden. Hier zie ik wel een rol van de WEW als initiatiefnemer voor dit soort acties. Ook ben ik blij met het rondsturen van vacatures en andere wetenswaardigheden. Het zou jammer zijn als dit allemaal zou verdwijnen.

28. Terug naar een wetenschappelijke standaard en van daar uit kritisch en eigenzinnig de aanpak van het huidig ecologisch waterbeheer pro-actief beïnvloeden.
29. Een van de oorzaken die worden aangegeven, is dat er ook andere groepen zijn. Ik denk daarbij aan ondiepe meren, beekherstel. Mar misschien zijn er nog andere groepen die hier worden bedoeld. Het eventueel opheffen van de WEW zou ik willen zien in relatie tot die andere groepen. Misschien is een samengaan van die verschillende groepen een betere oplossing. T.a.v. de aflopende belangstelling voor de ALV: voor de ALV kom ik meestal niet, maar het programma erom heen vaak wel. Overigens ben ik de laatste tijd weinig geweest, door veranderende werkzaamheden.
30. Aan de ene kant geen goed idee om deze club op te heffen, maar wel begrijpelijk. Als er weinig animo is en er al vele andere fora zijn ligt de keus voor de hand. Zelf probeer ik altijd naar de jaarlijkse bijeenkomsten te komen. Lukt niet altijd, zoals afgelopen jaar in de Biesbos. Wel aangemeld en weer afgemeld omdat ik uiteindelijk geen vervoer had en locatie met OV nauwelijks te doen was. Ik wens jullie veel wijsheid toe en dank voor jullie inzet.
31. Ik zou het heel jammer vinden als de WEW ter ziele zou gaan. Tegelijkertijd zie ik ook dat er binnen de WEW de laatste jaren niet zo heel veel meer gebeurt. Er is maar een heel klein groepje echt actief. De vrijblijvendheid is denk ik een groot probleem. Daardoor voelen mensen zich niet snel geroepen/verantwoordelijk om bij te dragen of zelfs maar te komen. Wellicht dat dit ook samenhangt met het feit dat mensen op persoonlijke titel lid zijn. De thema's van de WEW zijn allang niet meer thema's van enkele activisten. Ecologisch waterbeheer is inmiddels zodanig ingeburgerd dat veel instantie wel weten dat ze hier iets mee moeten doen (hoewel ze dat in de praktijk in verschillende mate en met verschillende mate van succes doen). De WEW vormt nu een netwerk en een platform waarvan ik vind dat het een verlies is als het zomaar ophoudt te bestaan. Wellicht is er een mogelijkheid om de WEW ergens te laten 'adopter' door STOWA of een vergelijkbare organisatie?
32. Ik vraag me af of er in NL wel voldoende wordt ingezien dat onderling contact tussen de water ecologen hartstikke belangrijk is en dat het nodig is dat daar ruimte voor wordt gemaakt in het werk. Bij meer verenigingen speelt dit, waarbij er nog steeds druk op de medewerkers wordt gelegd om de tijd die je aan dit type bijeenkomsten besteed te minimaliseren. Dat was in de begintijd minder een probleem omdat werd ingezien dat de biologische waterbeoordeling een platform nodig had. en daar maakten of lieten werkgevers/managers wel ruimte voor. Nu mogen medewerkers het vaak zelf beslissen en moeten ze kiezen wat ze dan maar laten schieten. Het zou zo moeten zijn dat de importantie van de WEW hoger wordt gewaardeerd, als kennisuitwisselingsplatform, als vak-vereniging. Er zijn best veel onderwerpen waarover de water-ecologen de krachten zouden kunnen bundelen, bijv. als het gaat over het aansturen van maatregelen in het waterbeheer (o.a. het verstandiger en meer op de ecologie gericht). Ik heb nog steeds de indruk dat er bij de B&O ploegen veel meer aandacht is voor de aannemers die het werk moeten doen tegen de geringste kosten (in vaak langjarige contracten) dan voor het doel waarop het B&O is gericht: water afvoeren, water vasthouden, bevordering goede ecologische kwaliteit, werken volgens de gedragscode om de schade tgv B&O te minimaliseren. Over dit soort zaken bestaat er nog steeds bij waterbeheerders een kloof tussen de uitvoerende dienst (die het werk meestal weer uit handen geeft en het begeleid via een toezicht model) die (helaas vaak uit onwetendheid) maar wat aan klooit, omdat er voor de inhoudelijke kant van het B&O te weinig aandacht is en de ecooloog moet zich "er niet mee bemoeien", die heeft z'n advies immers al gegeven in

het B&O plan. Zo kwam ik onlangs een geval tegen waarbij de aannemer/dragline-chauffeur een natuurlijk beektraject toch maar aan het "schoonmaken" was en honderden beekprikken op de kant zette. Het werk werd stilgelegd en vrijwilligers samen met de opzichter en de chauffeur hebben toen ruim 700 beekprikken uit het verzamelde zand terug kunnen zetten in de beek. Ik denk dat onderhoud van kwetsbare waternatuur intensievere begeleiding verdient dan er nu binnen de tijd die de ecologen hebben aan kan worden besteed. Dat zou een mooi project zijn voor de WEW, het veranderen van werkwijze en gedrag. Samen een vuist maken, overtuigen. En dat kan op het terrein van veel meer onderwerpen:

- a. exoten,
- b. ruimen van beverdammen,
- c. accepteren van vegetatiestuwen: niet alleen als experiment om water vast te houden, maar ook om de biodiversiteit te bevorderen. En daarbij het belang van de waterafvoer niet alleen richten op de behoefte aan lage waterstanden van de aanliggende grondgebruikers, maar ook op die van het voltooiën van levenscycli van organismen.
- d. etc.

Daar moet natuurlijk wel tijd in gestoken worden en dat zou je in samenwerking met andere clubs kunnen doen. De KNW bijvoorbeeld, maar ook de themagroep Natuurbeleid van de Unie van waterschappen.

33. Ik wens jullie wijsheid en overtuigingskracht.
34. Ik zou het doodzonde vinden, want ik heb het altijd een goeie, sympathieke club gevonden. Tegelijkertijd snap ik de vraag goed. Ook de andere gremia hebben moeite om mensen actief te krijgen, niet in de laatste plaats omdat er werk zat is. En feitelijk kun je dus inderdaad constateren dat het doel kennelijk wéér bereikt is. Niettemin is het ecologenwerk kwetsbaar, en misschien ontstaat er na de coronacrisis, als iedereen weer in oude patronen vervalt, opnieuw behoefte aan een club als deze. Hoe het ook zij: heel veel complimenten aan iedereen die heeft meegewerkt aan het bereiken van al die mooie dingen! Dank daarvoor ook!
35. Aandacht voor ecologisch waterbeheer is nog hard nodig en het vakgebied is in mijn beleving zeker nog niet af. Maar ik ben zelf wat op afstand komen te staan en heb dus onvoldoende zicht waar de ontwikkeling zit. Bij ons waterschap hebben we in mijn beleving na een dip in ecologische kennis rond 2015 weer een mooi team (heb ik in ieder geval hard mijn best voor gedaan!) en merk ik dat het mogelijk iets minder wetenschappelijk toegaat dan 20 jaar geleden, maar veel meer toegepast en in verbinding met boeren en bewoners, die ook gelijk voor een verbetering van de toestand kunnen zorgen via hun eigen handelen.
36. De wijze van samenwerking die we wisten te realiseren in de Subgroep Beekherstel waaruit Beken Stroom is voortgekomen heb ik niet meer mee mogen maken. De netwerkgroepen die daarna zijn gekomen zijn grotendeels helaas nog niet verder gekomen. Betere samenwerking is vereist en een onafhankelijk platform van inhoudelijke deskundigen kan daar een spilfunctie in vervullen.
37. Het is goed dat naast een 'waterschapsorganisatie' als STOWA er ook een onafhankelijke organisatie is als de WEW. Daar zit i.i.g. een toegevoegde waarde van de WEW, want het biedt ruimte voor een additionele agenda.
38. WEW kan zich opheffen omdat functie door andere structuren zijn overgenomen. Ik wil géén structureel tijd inzetten, wél een enkele keer voor een presentatie.
39. Opheffen kan een keuze zijn, maar wie/welke club gaat de rol van de WEW dan overnemen? Misschien is het een optie om de WEW low profile te laten voortbestaan, zodat er een 'vehicle' is om in voorkomende gevallen (met enig gezag) op te treden, aandacht te vragen voor een belangrijk punt, of een themadag te organiseren?

Doorstart van een Viervlek (Libellula quadrimaculata) langs de oever van de Poortbultenplas (Ov.) op 25 mei 2018, foto Ronald Bijkerk.

40. Begrijpelijk dat de vraag opgeworpen wordt om WEW op te heffen. Ik denk dat vooral de afhankelijkheid van vrijwillige inzet mogelijk een probleem is (niet iedereen heeft niet altijd evenveel mogelijkheden om tijd hieraan te besteden). Een mogelijkheid is om te kijken of de WEW onder de STOWA kan gaan vallen (niet meer op vrijwillige basis), of samenwerking met STOWA en PEHM mogelijk is. Kortom het zou jammer zijn als de WEW opgeheven wordt, maar ik kan me het wel voorstellen.
41. Ik snap dat het bestaansrecht van WEW ter discussie staat nu allerlei platforms en STOWA het inhoudelijke werk van WEW hebben overgenomen. Wat ontbreekt als WEW wordt opgeheven is de verenigingsrol die WEW speelt.
42. Ik vind het een lastig dilemma. Ik ben zelf al jaren lid, maar ga zelden naar een bijeenkomst. Er is inderdaad overlap met andere gremia. Ik ben ook nog steeds lid van de NecoV, en daarvoor de Nederlandse Vereniging voor Aquatische Ecologie. Ook deze vereniging heeft te kampen met dezelfde problemen. Ik vind het belangrijk dat er voor het vakgebied Aquatische Ecologie een beroepsvereniging bestaat. Is er nagedacht over het fuseren met NecoV, of het aansluiten bij het NIBI (beroepsvereniging biologen)?
43. Moeilijk om een mening te geven. Mijn inzet is beperkt geweest. Ik denk dat vooral ecologische onderwerpen waar elders geen platform voor is aandacht zouden moeten krijgen.
44. De status van de Werkgroep Exoten is al jaren onduidelijk. Feitelijk gebeurt er niets. Naar mijn mening moet er actie ondernomen om deze werkgroep nieuw leven in te blazen. Het onderwerp komt steeds meer in de belangstelling te staan, er is daardoor volgens mij steeds meer noodzaak tot uitwisseling en afstemming!
45. Het zou jammer zijn als de WEW wordt opgeheven. Tijden veranderen. Kennelijk kan de WEW onvoldoende toevoegen. Dan zijn er twee opties: er mee stoppen, of met nieuw elan verder gaan. Ik kies voor het laatste. De WEW kan discussies faciliteren die verder gaan dan het hier en nu. Wees niet 'mainstream'. Doe iets met onderwerpen die vakgebieden en maatschappelijke thema's verbinden. Ik wil niet (opnieuw) een trekkende rol bij de WEW, maar wel meedenken over een 'doorstart'.

Standpunt van het bestuur

Het bestuur heeft op 17 augustus 2020 via Webex over het resultaat van de enquête gediscussieerd. Aanvankelijk waren onze meningen verdeeld: dat maar tien procent van onze leden de enquête had ingevuld, waarvan haast de helft bijna nooit naar bijeenkomsten zei te gaan, vonden we symptomatisch voor de huidige malaise. Tegelijkertijd waren we getroffen door de reacties van enkele aquatisch ecologen van het eerste uur. Die de WEW een warm hart toedragen. En dat doen wij ook, daarom zitten we in het bestuur.

Wij willen de WEW niet zomaar opheffen. Met anderen voelen wij een behoefte aan een overkoepelende vakvereniging voor aquatisch ecologen werkzaam in het waterbeheer. Alleen al de lange historie van de WEW belichaamt continuïteit in de verbinding van deze professionals. Dat is onze niche, die ons onderscheidt van andere initiatieven.

De WEW is ooit opgericht om de biologische waterbeoordeling van de grond te krijgen. Dat is gelukt, maar is het werk nu af...? We zijn het eens met de leden die menen dat er nog steeds onderwerpen zijn die aandacht vragen en aangepakt moeten worden. Dat er dingen mis gaan en dat het moeilijk is om gehoor te vinden, wanneer deze aan de orde gesteld worden, op het gebied van biologische monitoring, ecologisch waterbeheer en kennisopbouw. De WEW kan nog steeds een platform zijn voor overleg, juist om

controversiële zaken te bespreken en voor kennisuitwisseling. Daarvoor is misschien een koerswijziging nodig, een andere organisatievorm, een andere vorm van communiceren...

Het bestuur is verheugd dat er een aantal mensen is dat mee wil denken. Wij hopen ook dat er meer jonge collega's opstaan die aan de slag willen gaan in de WEW. Maar om deze te enthousiasmeren zal misschien eerst zo'n koerswijziging noodzakelijk zijn.

Onze mening is dat de WEW moet blijven bestaan en dat we in gesprek moeten gaan met de leden hoe. We roepen de leden op om mee te denken in een brainstormsessie en stellen voor om dat te doen in april 2021 en dit te combineren met een ALV.

Christa Groshart
Harry Boonstra
Martin Droog
Ralf Verdonschot
Reinder Torenbeek
Ronald Bijkerk

*Vuurjuffers in de Weerribben
(OV), 2019, foto Christa
Groshart*

REDEN TOT VREUGDE?

Uit de oude doos van Theo Claassen

De Nederlandsche Vereeniging tegen Water-, Bodem- en Luchtverontreiniging (WBL) was gedurende lange tijd de enige milieuorganisatie van enig belang in Nederland. De vereniging is opgericht in 1909. Zij was vooral actief op het gebied van waterverontreiniging en drong bij de regering aan op wettelijke maatregelen om verontreiniging van water tegen te gaan. Andere activiteiten waren het adviseren van overheden en het stimuleren van onderzoek. De vereniging was een van de organisaties die in 1972 de Stichting Natuur en Milieu oprichtten. In 1978 werd de WBL opgeheven. Het archief (1908-1978) van de WBL is ondergebracht bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (Cruquiusweg 31, 1019 AT Amsterdam, Nederland).

Het onderzoek van de Nederlandse Vereeniging tegen Water-, Bodem- en Luchtverontreiniging in de jaren 1936 tot 1948 was het eerste grote landsdekkend onderzoek naar de toestand van de Nederlandse oppervlaktewateren. De bevindingen ervan zijn in zeven indrukwekkende bundels in 1949 gepubliceerd (I Noord-Holland 1936-1937; II Zuid-Holland noord en Utrecht 1942-1943; III Friesland 1942-1943; IV Groningen en Noord-Drenthe 1942-1943; V Gelderland noord, Overijssel en zuid Drenthe 1944-1948; VI Noord-Brabant 1948; VII Limburg 1948). Friesland werd in de jaren 1942-1943 onder de loupe genomen.

Iedere bundel in hard kaft, met touwtjes dichtgebonden, bevat meerder deelmappen. Die van Noord-Holland maar liefst 9, waaronder 'verzilting', zuivelfabrieken' en 'gasbronnen'. Ook bundel II (Zuid-Holland en Utrecht) is dik met informatie over onder andere 'afwatering', 'gasbronnen' en 'verontreiniging door gemeenten en industrie'. De bundel Groningen en Drenthe bevat deelmappen over, zoals te verwachten 'afwatering', 'verzilting', 'vervuiling door industrie' en 'vervuiling door wooncentra'. Zo heeft ieder gebied zijn eigen specifieke deelmappen. Alle zeven bundels beginnen met een 'algemene inleiding en prae-advies'.

De algemene inleiding van de Friese bundel begint als volgt: "De Nederlandsche Vereeniging tegen Water-, Bodem- en Luchtverontreiniging heeft dit onderzoek ingesteld in de overtuiging, daarmede de totstandkoming van een meer afdoende regeling ter bestrijding van de waterverontreiniging in Nederland te bevorderen. Zij acht dit van groot belang, omdat de vervuiling der oppervlaktewateren met hare hygiënische gevaren en economische nadelen, in de laatste decennia door de toenemende bevolkingsdichtheid en industrialisatie, een stijgende tendenz vertoont. Het uitblijven van een afdoende regeling tegen deze toenemende vervuiling is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de omstandigheid, dat over de vervuiling der Nederlandse oppervlaktewateren, op overzichtelijke wijze gegroepeerde gegevens ontbreken, waardoor de urgentie van de bestrijding dezer vervuiling niet voldoende tot de overheid en het publiek doordringt. Bij het scheppen van een afdoende regeling ter bestrijding van de waterverontreiniging is bovenal nodig, dat men zich een goed gefundeerd oordeel kan vormen omtrent de omvang en aard der vervuiling, opdat met wete, waar en door welke oorzaken zich de misstanden voordoen, en daarmede dus, tegen welke euvelen de regeling zich heeft te keren. Het in kaart brengen van de vervuiling der oppervlaktewateren leek de meest doeltreffende vorm ter vastlegging van de resultaten van dit onderzoek. Daarnaast geeft de tekst de nodige toelichting. Bovendien is een

hydrobiologische beschouwing gegeven over waterverontreiniging en een beschouwing over lozing van afvalwater”.

Het Friese ‘Rapport over de watervervuiling in Friesland’ kent naast een algemene inleiding en prae-advies mappen over afwatering (map 15), verzilting (map 16) en wooncentra, zuivelfabrieken en industrie (map 17). “Voor Friesland danken wij veel aan prof. dr. D. van Os; op het Pharmaceutisch laboratorium kon door J.B. Lenstra, apotheker, in de jaren 1942-1943 het zeer uitgebreide onderzoek worden gedaan”.

Het meeste bedrijfsafvalwater werd ongezuiverd ter plaatse geloosd op sloot of vaart. “Wanneer fabrieksafvalwater antiseptica bevat, zoals phenolen, vrij chloor, vrij zuur of alkaliën, dan kan een dergelijk water bij lozing in een waterloop en bij onvoldoende verdunning, de daarin aanwezige flora en fauna geheel doen afsterven. Was deze waterloop van te voren onbesmet, dus natuurlijk schoon water, dan is hij daarmee totaal bedorven en ongeschikt gemaakt voor elke zelfreiniging, bij gebrek aan levende organismen. Was de waterloop voordat de lozing van het genoemde fabrieksafvalwater plaats had reeds sterk vervuild, bijv. met stedelijk rioolwater, dan kunnen somtijds de antiseptica een betrekkelijk gunstige werking uitoefenen. De antiseptica zullen nl. bacteriën -ook pathogenen- doden. Ook andere micro-organismen zullen sterven en de rotting

komt tot stilstand. De ingebrachte chemicaliën werken veelal sedimentatie-bevorderend; de waterloop verspreidt geen stank meer en voert weer water dat min of meer van zwevende stoffen ontdaan is. Een fabrikant, ervan beschuldigd de visstand schade te hebben toegebracht door de lozing van ‘chemisch’ afvalwater in de waterloop verdedigde zich als volgt: ‘De geloosde hoeveelheden giftige stof kunnen niet schadelijk voor de vis zijn geweest, daar zij daarvoor te klein waren. Daarentegen ontvangt de waterloop op zijn tocht door de stad al het rioolwater en ander stedelijk vuil, dat er zonder enige voorafgaande reiniging in wordt geloosd, waardoor hij geheel het aspect van een open riool aanneemt. Het daarna ingebrachte fabrieksafvalwater oefent slechts een desinfecterende en sedimenterende invloed uit op dit totaal vervuilde en voor de volksgezondheid gevaarlijke openbare water’. Hij kreeg korte tijd daarna gelijk, want later staakte hij de lozing van het antiseptische afvalwater, waarop een epidemie uitbrak, die naar men aannam, in het betreffende water haar oorzaak vond”.

De Nederlandse Vereeniging tegen Water-, Bodem- en Luchtverontreiniging pleitte alom sterk voor aanpak van de waterverontreiniging. Een chronologisch overzicht van feiten en genomen stappen vanaf 1875 tot 1949 om tot wet- en regelgeving te komen is door deze vereniging gegeven. Het duurde echter tot 1970 voordat de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren tot stand kwam, nadat al in 1897 een staatscommissie was ingesteld 'ter voorbereiding van maatregelen tegen verontreiniging van openbare wateren' en er in 1903 een eerste wetsvoorstel lag. Met 30 jaar WVO en 20 jaar KRW achter ons is er veel verbeterd en ten goede gekeerd. Maar nieuwe stoffen en nieuwe problemen dienen zich aan. Reden tot vreugde?

Ter gelegenheid van het 65-jarige bestaan van deze Vereniging stond de toenmalige voorzitter Tesch stil bij de 'toestand van het milieu'. Hij begint zijn beschouwing met de zin: 'Wanneer een vereniging als Water-, Bodem- en Lucht vijftig jaar bestaat, is er nauwelijks reden tot vreugde'. Blijkbaar was in 1975 nog weinig resultaat te zien van vijf jaar WVO; het meeste werk moest nog op gang komen en effect sorteren. Hij somt allerlei feitelijkheden op over de slechte waterkwaliteit her en der in het land. Vermeldenswaard zijn enkele zinnen uit het slot van zijn beschouwing, die heden ten dage nog even actueel zijn als in 1975. Hier enkel geciteerd: "Wij zijn ons nu bewust van de grenzen die in zicht zijn, van een schaarste aan niet kwantificeerbare goederen en niet in geld uit te drukken waarden, die keihard is. Men kan natuurlijk kibbelen over de vraag binnen welke periode een 'point-of-no-return' is bereikt. Volgens sommigen is het trouwens al bereikt. Men weet wel dat wij te maken hebben met 'only one earth' en men beseft ook dat er geen zijn aan de belastbaarheid van mens en natuur. Maar praktische consequenties zijn niet zo gemakkelijk aanvaardbaar. De bereidheid van de bevolking om de 'grenzen in zicht' werkelijk als grenzen te zien van de economische groei en de (te gemakkelijk aanvaarde) voorziening met meer maar ook minder zinvolle produkten, is wellicht het belangrijkste aspect van het kader van onze acties". Tot zover Tesch. Reden tot vreugde?

Verwijzingen

Nederlandse Vereeniging tegen Water-, Bodem- en Luchtverontreiniging, 1949. Onderzoek naar de mate van verontreiniging van de oppervlaktewateren in Nederland. Bundels I tm VII. Tesch, J.W., 1975. 65 jaar 'Water-Bodem-Lucht'. Natuur en Landschap 29 (1/2): 45-54.

Watergentiaan in de Schipbeek (Ov), foto Christa Groshart

THEMANUMMERS

De Werkgroep Ecologisch Waterbeheer is een vereniging die zich inzet voor een optimale benutting van ecologisch kennis ten behoeve van het waterbeheer in Nederland. De Werkgroep geeft minimaal eenmaal per jaar een **NIEUWSBRIEF** uit en heeft daarnaast een publicatiereeks van **THEMANUMMERS**. De themareeks zijn in onderstaand overzicht weergegeven. Op de WEW website is het complete overzicht eveneens opgenomen en via de website zijn een aantal van de meer recente themanummers te downloaden (<http://www.wew.nu/publicaties.php>).

Veel oude themanummers (zie WEW-site Publicaties) zijn nog als rapport beschikbaar. Te bestellen bij de penningmeester tegen kostprijs + verzendkosten.

WEW-01	<i>Biologische Waterbeoordeling. Methoden voor het beoordelen van Nederland oppervlakte-water op biologische grondslag.</i> L. de Lange & M.A. de Ruiter, eindredactie, 1977. Werkgroep Biologische Waterbeoordeling. (Niet meer verkrijgbaar)
WEW-02	<i>Biologische waterbeoordeling: instrument voor waterbeheer?</i> P.F.M. Verdonschot & L.W.G. Higler (redactie). 1987. Werkgroep Biologische Waterbeoordeling; Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum. (Verkrijgbaar via IBN-Wageningen)
WEW-03	<i>Biologische Waterbeoordeling. Een theoretische beschouwing.</i> Pieter Schroevers, 1991. Een uitgave van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer.
WEW-04	<i>De maakbaarheid van de Natuur.</i> Verslag van een discussiemiddag van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer, Subgroep Standaardisatie. Onder redactie van E.T.H.M. Peeters, P.T.J.C. van Rooy, H.A.M. Ketelaars & M. Fellingier, 1994. Speciale uitgave Nieuwsbrief 20, Werkgroep Ecologisch Waterbeheer.
WEW-05	<i>Levensgemeenschappen van brakke wateren, aanzet tot een beschrijving en bescherming.</i> Werkgroep Ecologisch Waterbeheer, werkgroep Brakke wateren. December 1995. prijs fl 10,-
WEW-06	<i>Beken stromen. Leidraad voor ecologisch beekherstel.</i> Verdonschot P. et al, 1995. WEW-06, STOWA 95-03, Utrecht. (Verkrijgbaar bij firma Hageman Verpakkers, Zoetermeer)
WEW-07	<i>Leidraad voor ecologisch beekherstel in discussie.</i> Discussieverslag n.a.v. het concept: "Beken stromen". Onder redactie van O.Driessen en P. Verdonschot, 1995.
WEW-08	<i>Lijst van de Nederlandse Chironomidae.</i> Alexander Klink en Henk Moller Pillot, mrt 1996.
WEW-09	<i>Habitat evaluatie procedure: een bruikbaar instrument voor het (regionaal) waterbeheer.</i> Verslag van een discussiemiddag (1 november 1995) van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer. Onder redactie van: M. Fellingier, J. Friedrich, E.T.H.M. Peeters, oktober 1996.
WEW-10	<i>De aquatische levende rupsen van Nederland, proeftabel en autecologie.</i> H. Vallenduuk, H. Cuppen en G. van der Velde.
WEW-11	<i>Inlaat van systeemvreemd water.</i> Verslag van discussiemiddagen. Onder redactie van Jan Hylkema en Ria Hunink, september 1997.
WEW-12	<i>Evaluatie en verder ontwikkeling van ecologische beoordelingssystemen.</i> Verslag van een STOWA workshop 3 april 1997 Onder redactie van R. Maasdam en S. Klapwijk, november 1997.
WEW-13	<i>Natte natuur tussen wal en schip?!</i> Verslag van een workshop van de Werkgroep Ecologische Waterbeheer, subgroep standaardisatie. Onder redactie van J.C Friedrich, A. Fortuin en M. Fellingier, november 1997.
WEW-14	<i>Aquatisch-ecologische instrumenten voor de toekomst.</i> Verslag van een workshop van de Werkgroep Ecologisch Waterbeheer subgroep Ecologische Instrumenten in samenwerking met IKC-N en STOWA, Onder redactie van Piet F.M.Verdonschot en Stefanie N. Janssen, juli 1998.
WEW-15	<i>Naar een gedifferentieerde en gebiedsgerichte waternormering.</i> Verslag van een workshop van de WEW subgroep sloten op 17 september 1998. Onder redactie van E. van Dijk.

WEW-16	<i>Naar standaardisatie van visstandmonitoring en –beoordeling.</i> Verslag van een workshop van de WEW subgroep Sloten op 2 december 1998. Onder redactie van S.Semmekrot, december 1999.
WEW-17	<i>Handleiding bemonsteringsapparatuur aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden & Analysen. December 1999.
WEW-18	<i>Handleiding bemonsteringsapparatuur aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden & Analysen. Juli 2001.
WEW-19	<i>Zeldzaamheid van de macrofauna van de Nederlandse binnenwateren.</i> Onder redactie van R.Nijboer & P. Verdonschot. Juli 2001.
WEW-20	<i>Ecologisch waterbeheer in de toekomst met een blik uit het verleden.</i> Symposium ter gelegenheid van het afscheid van drs. Jean JP Gardeniers dd 21 februari 2002. Onder redactie van Edwin Peeters, januari 2004.
WEW-21	<i>Geannoteerde standaardlijst van determinatieliteratuur voor Nederlandse aquatische macro-invertebraten.</i> Werkgroep Standaardisatie Macro-invertebraten Methoden en Analyse (WSMMA). Redactie Barend van Maanen en Ton van Haaren.
WEW-22	<i>WATER IS, als er WATER IS.</i> Uitgave ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van de WEW. Redactie: Peter Heuts, Lowie van Liere, Bas van der Wal, Bert-Jan van Weeren. Tevens Stowa publicatie 2007-10. Juni 2007
WEW-23	<i>Milieu- en habitatpreferenties van Nederlandse zoetwatermacrofauna.</i> Auteurs: W.C.E.P. Verberk, P.F.M. Verdonschot, T. van Haaren, B. van Maanen. Subgroep Autoecologie. Redactie: Rebi C. Nijboer. Mei 2012. Met spreadsheet-bijlage voor de soortenlijst met indicatorwaarden.
WEW-24	<i>Aquatische ecologie in Nederland. Functioneren en beheren van zoete en brakke aquatische ecosystemen.</i> Auteur: Henk Hoogenboom, 2014. Tevens Stowa publicatie 2014-25. Uitgegeven door KNNV Uitgeverij, Zeist. <i>In herdruk</i>

Moerasspirea (Ov), foto Christa Groshart